

UNILÄÄKETIETEEN ERITYISPÄTEVYYSKOULUTUS**KOULUTUSSUUNNITELMA JA HAKEMUS**

NIMI: _____

HETU: _____

PVM: ____ . ____ . ____ (suunnitelman laatimisen päivämäärä)

OHJE

Unilääketieteen erityispätevyden yleistavoitteena on pyrkiä lisäämään tietämystä unilääketieteestä lääkärinkunnan keskuudessa kouluttamalla unilääketieteeseen perehtyneitä eri alojen spesialisteja sekä julkiseen että yksityiseen erikoissairaanhoidon. Erityistavoitteina on, että erikoislääkäri unilääketieteen erityispätevyden suorittuaan:

- 1) tuntee kliinisten uni- ja vireystilatutkimusten perusmenetelmät ja ongelmat ja uni- ja vireyshäiriöihin liittyvän lainsäädännön sekä pystyy arvioimaan alan tieteellisiä tutkimuksia ja integroimaan kriittisesti niiden tuloksia omaan tietämykseensä,
- 2) Ymmärtää riittävässä laajuudessa yleisesti käytössä olevia laajoja unipolygrafoita ja suppeita yöpolygrafoita sekä uneliaisuutta ja vireyttä mittaavia tutkimuksia ja kykenee tunnistamaan löydökset, jotka vaativat muun spesialistin kannanottoa. Riittävä laajuus riippuu erikoisalasta ja täsmennetään erikoisalakohtaisissa vaatimuksissa, mutta se tarkoittaa kaikilla erikoisaloilla vähintään sen tasoista perehtymistä menetelmiin, että erikoislääkäri tuntee menetelmien keskeiset rajoitukset, virhelähteet sekä psyko- ja biometriset ominaisuudet, kykenee tarvittaessa arvioimaan tutkimuksesta laaditun lausunnon laatua ja suhteuttamaan löydökset kliinisiin löydöksiin ja esitietoihin.
- 3) kykenee itsenäisesti tutkimaan ja hoitamaan omaan erikoisalaansa liittyviä uni- ja vireystilan häiriöitä tarkoituksenmukaisten lisätutkimusten ja konsultaatioiden käytön avulla ja hallitsee riittävän laajasti kliinisen erotusdiagnostiikan,
- 4) kykenee suunnittelemaan hoidon kokonaisuuden tuntien eri hoitomuotojen mahdollisuudet ja rajoitukset,
- 5) pystyy toimimaan eri erikoisaloja edustavien lääkärin konsulttina uni- ja vireystilan häiriöiden diagnostiikassa ja hoidossa ja
- 6) kykenee unilääketieteen kehittämis-, opetus- ja tutkimustyöhön

Koulutussuunnitelma tulisi laatia ja hyväksyttävä erityispätevyystoimikunnalla (EPTK) kouluttautumista aloitettaessa.

Pätevöityjän tulisi olla yhteydessä alansa pääkouluttajaan jo pätevyisysohjelman suunnitellessaan sekä tutustua SUS:n kotisivuilla oleviin yksityiskohtaisempiin ohjeisiin koulutustavoitteista ja suorituksesta.

Koulutus koostuu käytännöllisestä ja teoreettisesta osasta. Käytännöllisen koulutuksen sisältö tulee suunnitella kouluttajan kanssa jo koulutuksen alussa. Koulutussuunnitelma hyväksytetään erityispätevyystoimikunnassa. Erityispätevyystoimikunta hyväksyy ja määrää kouluttajan/ kouluttajat suunnitelmakohtaisesti erityispätevyystoimikunnan hyväksymisen yhteydessä.

Erityispätevyystoimikunta hyväksyy tapauskohtaisesti aikaisemmat suoritukset ja esittää tarvittaessa muutosehdotuksensa suunnitelmaan jotta se täyttää koulutukselle asetetut vaatimukset. Koulutuksen kehittymisen myötä pätevyisysohjelmaksi saattaa tulla muutoksia pätevyistymisen aikana.

Lähtökohtaisesti kunkin pätevyistyneen kohdalla noudatetaan niitä vaatimuksia, jotka ovat voimassa sinä ajankohtana jolloin toimikunta hyväksyy pätevyystoimikunnan, eli hyväksytyt pätevyystoimikunnan toimii myös ennakkopäätöksenä hyväksyttävästä koulutuksen sisällöstä. Pääkouluttaja seuraa suunnitelman toteutumista ja tarvittaessa neuvottelee erityispätevyystoimikunnan kanssa mahdollisista muutoksista. Erityispätevyystoimikunta käsittelee tarvittaessa muutetun tai korjatun suunnitelman uudelleen.

TEE NÄIN:

- 1) Tutustu erityispätevyysohjeisiin LL:n ja SUS:n sivuilla
- 2) Ota yhteys oman erikoisalasi kouluttajaan (erillinen lista SUS:n sivuilla) ja laadi hänen kanssaan yhteistyössä koulutussuunnitelma tälle lomakkeelle. Tarvittaessa voit kysyä neuvoa erityispätevyystoimikunnan puheenjohtajalta tai jäseniltä (yhteystiedot LL:n ja SUS:n sivuilla).
- 3) Lähetä suunnitelma sähköpostilla EPTK:n puheenjohtajalle.

Suunnitelma käsitellään tämän jälkeen EPTK:ssa ja toimikunta esittää siihen tarvittaessa lisäys/ korjausehdotuksia. Hyväksytyt koulutussuunnitelmat toimii samalla ennakkopäätöksenä hyväksyttävistä koulutuksista. Mikäli suunnitelmaan tulee merkittäviä muutoksia, ne on aiheellista ilmoittaa EPTK:lle. Kun koulutukset on suoritettu tai ne ovat loppusuoralla (n. alle vuosi palveluja jäljellä) ilmoitetaan kirjalliseen tenttiin LL:oon. Kirjallisen tentin suorittamisen jälkeen suoritetaan vielä käytännön tentti EPTK:n osoittamalle tentaattorille.

Ohjaajien nimet ja lyhyesti miten ohjaus on järjestetty (esimiesohjaus/ työnohjaus/ muu tapa?):

- 1) _____

- 2) _____

- 3) _____

KOULUTUSVAATIMUKSET JA SUORITUKSET

1. ERIKOISLÄÄKÄRIN OIKEUDET KOULUTUSVAATIMUKSET

Erikoislääkärin oikeudet kliinisen neurofysiologian, neurologian, psykiatrian, keuhkosairauksien tai muulla soveltuvalla erikoisalalla. (HUOM! Eriyispätevyyden suorittamisen voi aloittaa jo erikoistumisaikana.

SUORITUS

a) Erikoislääkärin oikeudet (ala, yliopisto, pvm), tai

b) Erikoistumissuunnitelma (ala, yliopisto, alku ja arvioitu valmistuminen)

2. KÄYTÄNNÖN KOULUTUS¹ KOULUTUSVAATIMUKSET

Yhteensä 24 kalenterikuukautta työskentelyä yksiköissä, joissa tutkitaan ja/tai hoidetaan uni- ja vireystilan häiriöistä kärsiviä potilaita, ja jossa koulutettavan vastuualueeksi on nimetty selkeästi unihäiriöiden hoito². Mikäli kliiniseen työnkuvaan kuuluu myös muuta kuin unihäiriöiden hoitoa,

¹ Käytä tarvittaessa liitteitä

² Yleissääntönä palvelun hyväksymiseksi edellytetään työskentelyä ko. erikoisalan uni- ja vireystilan häiriöistä kärsivien potilaiden parissa yksikössä, jossa vähintään yhdellä erikoislääkärillä on unilääketieteen erityispätevyys tai

tulee suunnitelmassa erikseen mainita mikä (prosentti)osuus koulutusajasta lasketaan erityispätevyitysmiskoulutukseen.

- a) Tästä ajasta 21 kuukautta voidaan työskennellä vapaavalintaisissa erityispätevyystoimikunnan hyväksymissä koulutusyksiköissä siten, että henkilö saa kokemusta sekä elimellisistä että ei-elimellisistä uni- ja vireystilan häiriöistä. 21 kk jaksosta korkeintaan 3 kk voidaan korvata tutkimustyöllä koulutustoimikunnan harkinnan mukaan.
- b) 24 kk:n palveluun tulee sisältyä yhteensä **vähintään 3 kk työskentelyä jollakin/joillakin seuraavista erikoisaloista** (muu kuin oma pääerikoisala) kouluttajan hyväksymässä yksikössä: geriatria, keuhkosairaudet ja allergologia, kliininen neurofysiologia, lastenneurologia, lastenpsykiatria, lastentaudit, neurologia, nuorisopsykiatria, psykiatria tai sisätaudit.

SUORITUS

a) Vapaavalintainen koulutus (21 kk)

Tähän mennessä suoritettut koulutukset: paikka, aika (pp.kk.vvvv-pp.kk.vvvv) **ja kouluttaja(t)/työnohjaus:**

Suunnitellut koulutukset: paikka, aika (pp.kk.vvvv-pp.kk.vvvv) **ja kouluttaja(t)/ työnohjaus:**

Palveluaika yhteensä³

b) Palvelu muulla kuin omalla erikoisalalla (3 kk)

Tähän mennessä suoritettut koulutukset: paikka, aika (pp.kk.vvvv-pp.kk.vvvv) **ja kouluttaja(t)/työnohjaus:**

Suunnitellut koulutukset: paikka, aika (pp.kk.vvvv-pp.kk.vvvv) **ja kouluttaja(t)/ työnohjaus:**

Palveluaika yhteensä

koulutettavalle on järjestetty muuten mahdollisuus saada ohjausta saman erikoisalan erikoislääkäriltä, jolla on unilääketieteen erityispätevyys. Lyhin hyväksyttävä palveluaika yhdessä yksikössä on 6 viikkoa. Palvelu voidaan suorittaa myös osa-aikaisena, tai siten, että työajasta vain osa on allokoitu unihäiriöpotilaille, missä tapauksessa palveluaika pitenee osa-aikaisuuden tai unihäiriöiden parissa työskentelyn prosentuaaliseen osuuden suhteessa.

³ Täysinä kuukausina ja viikkoina

3. TEOREETTINEN KURSSIMUOTOINEN KOULUTUS⁴ (vähintään 75 tuntia).

- a) **Jo käydyt koulutukset (Koulutuksen nimi, järjestäjä ja kesto tunteina/ päivinä).** *(Tarvittaessa erillisenä liitteenä.)*

Tuntia yhteensä

- b) **Jo suunnitellut/ tiedossa olevat koulutukset (Koulutuksen nimi, järjestäjä ja kesto tunteina/ päivinä).** *(Tarvittaessa erillisenä liitteenä.)*

Tuntia yhteensä

- c) **Kaikille yhteiset (minimi) KNF-tutkimusmenetelmien osaamisvaatimukset**

(Suoritustapa, suorituksen hyväksyjä ja suoritusajankohta)

⁴ Teoreettista kurssimuotoista koulutusta unilääketieteestä vähintään 75 tuntia. Tätä koulutusta voi hankkia sekä koti- että ulkomaisissa koulutustilaisuuksissa. Erityispätevyystoimikunta arvioi, mitä koulutuksia voidaan hyväksyä unilääketieteen erityispätevyyskurssimuotoiseksi koulutukseksi. Yhdestä koulutustilaisuudesta (esim. useamman päivän symposiumi tai kongressi) hyväksytään kuitenkin korkeintaan 20 tuntia.

ERIKOISALAKOHTAISET JA MUUT ERIKSEEN MÄÄRITELLYT OSAAMISVAATIMUKSET (suunnitelma)⁵

(esim. vaaditun erikoisalakohtaisen kirjallisuuden ja muun erikoisalakohtaisen erityisosaamisen osoittaminen, tieteelliset julkaisut, psykoterapiakoulutukset jne.)⁶

- 1)**
- 2)**
- 3)**
- 4)**

⁵ Kaikille erikoisaloille yhteisten osaamisvaatimusten lisäksi kullekin erikoisalalle kuuluu erikoisalakohtaisia erityistaitoja ja osaamista, joista sovitaan erikseen kouluttajan kanssa. Kouluttajan suositellaan huomioivan asiaa koskevat erikoisalakohtaiset ohjeistukset sitä mukaa kun niitä valmistuu ja tarvittaessa ottavan yhteyttä EPTK:aan suunnitelmaa laadittaessa. Ohjeistusta tullaan kehittämään ja täsmentämään jatkossa. Ajantasaisin ohjeistus on löydettävissä SUS:n sivuilta. Listaa tähän suoritukset kuten erilaiset kurssit, psykoterapiakoulutukset ym. syventävät erityiskoulutukset jotka olet sopinut kouluttajan kanssa sisältyvän koulutukseesi.

⁶ Erikoisalakohtaiset vaatimukset kirjallisuudesta ym. sovitaan kouluttajan kanssa. SUS:n sivuilla tullaan myös julkaisemaan erikoisalakohtaisia ohjeistuksia.

HYVÄKSYNNÄT JA SUORITUKSET

- 1) Suunnitelma hyväksytty EPTKS:ssa:

____ . ____ . _____
(EPTK:N kokous)

- 2) Pääkouluttaja hyväksynyt koulutusvaatimukset (suunnitelma) suoritetuiksi:

____ . ____ . _____

(nimi)

- 3) Kirjallinen tentti⁷ hyväksytty ____ . ____ . _____

- 4) Käytännön tentti⁸ hyväksytty ____ . ____ . _____ Tentaattori (Nimi ja paikka):

⁷ Erityispätevyystoimikunta vastaa valtakunnallisen kirjallisen kuulustelun kysymysten laadinnasta ja niiden arvostelusta. Kuulustelutilaisuudet järjestetään Suomen Lääkäriliiton ilmoittamissa tiloissa. Kuulustelupäivistä ja ilmoittautumisesta lisätietoja Lääkäriliiton Internetsivuilta tai Ulla Anttila puh. (09) 393 0744, etunimi.sukunimi@laakariliitto.fi. Kuulustelu on maksuton.

⁸ Kirjallisen tentin hyväksymisen jälkeen koulutettavalle järjestetään käytännön potilastentti. Potilastentin tarkoituksen on varmistua koulutettavan kliinisten taitojen riittävydestä uni- ja vireystilan häiriöiden tunnistamisessa (anamneesi), kliinisen statuksen ja oikeiden johtopäätösten tekemisessä sekä mahdollisen hoito- ja kuntoutusuunnitelman laatimisessa. Käytännön tentissä painotetaan pätevytyjän erikoisalalan mukaisia asioita. Potilastentti suoritetaan jollekin erityispätevyystoimikunnan hyväksymälle erikoislääkärille, jolla on unilääketieteen erityispätevyys. Pätevytyjän oma kouluttaja tai muu saman yksikön erikoislääkäri ei voi toimia potilastentin vastaanottajana.

Hakemuksen liitteet

- 1) Kouluttautumissuunnitelma.
- 2) Nimikirjanote, palvelutodistus, oikeaksi todistettu ansioluettelo tai kopiot työtodistuksista, jotka ovat erityispätevyyskannalta oleellisia⁹.
- 3) Tarvittaessa käytännön palvelujen osalta työsuhdekohtainen selvitys siitä, miten työ on liittynyt unilääketieteeseen (hoidettujen unihäiriöpotilaiden määrät, kuinka montaa eri unihäiriöistä kärsivää potilasta päteviyttä on hoitanut/ tutkinut, konsultaatiomahdollisuudet, monialakokoukset ja muut monialaisen toiminnan tunnusmerkit, oma roolisi tuossa toiminnassa), mikäli riittävää selvitystä ei ole sisällytetty pätevyymissuunnitelmaan.
- 4) Mikäli tarvittavat tiedot eivät ilmene viimeistellystä pätevyymissuunnitelmalomakkeesta, luettelo teoreettiseksi koulutukseksi sopivista koulutustapahtumista osallistumistodistuksineen (muista kuin SUS:n järjestämistä koulutustapahtumista liitteeksi myös ohjelmat, mikäli mahdollista).
- 5) Julkaisuluettelo tai sen ote unitutkimuksen aihepiiriä koskien.
- 6) Muut todistukset ja selvitykset, jotka täydentävät hakemusta (esim. selvitys tutkimustyöhön osallistumisesta).

LIITE 1: Tämä kouluttautumissuunnitelma

LIITE 2: Nimikirja ja tarvittavat todistukset (liitetään mukaan tarvittaessa kouluttajan ohjeiden mukaan siinä vaiheessa kun suoritukset käsitellään tenttien suorittamisen jälkeen EPTK:ssa)

LIITE 3: Palvelut (erittely)

Suoritettavat palvelut päivämäärineen, arvio siitä kuinka suuri osa potilaista ollut unihäiriöisiä¹⁰ selvitys siitä, miten unilääketieteellinen ohjaus on ollut järjestettynä sekä osallistuminen unihäiriötyöryhmän tai muuhun monialaiseen toimintaan sekä oma osuutesi ko. toiminnassa.

PAIKKA	Alku-loppu (pp.kk.vvvv-pp.kk.vvvv)	Tehtävä	Uni- potilaiden %-osuus	Ohjaaja/ ohjaus (nimikirj.)	Palveluaika (kk,pp) ¹¹

⁹ Virallisia ansioluetteloita/ työtodistuksia ei tarvita vielä siinä vaiheessa kun laaditaan suunnitelmaa, vaan ne voi liittää tarvittaessa mukaan siinä vaiheessa kun asia käsitellään tenttien ja muiden vaatimusten suorittamisen jälkeen EPTK:ssa ja lähetetään edelleen Lääkäriliittoon.

¹⁰ **Tarvittaessa selvitys siitä miten ko. prosenttilukuun on päädytty.**

¹¹ Lasketaan kertomalla palvelus-/työskentelyaika unipotilaiden %-osuutta vastaavalla kertoimella. Esimerkiksi jos unipotilaita on ollut 50% potilaista, kerrotaan palveluaika 0,5:llä.

Erityispätevyyshakemus (unilääketiede)

Suoritettuani vaaditut palvelut, opinnot ja tentit haen unilääketieteen erityispätevyyttä.

Paikka: _____

Pvm: _____ . _____ . _____

Allekirjoitus:

SUOSTUMUS

Annan suostumukseni sille, että nimeni lisätään SUS:n ja Lääkäriliiton sivuille erityispätevyyden omaavien henkilöiden listalle.

Paikka: _____

Pvm: _____ . _____ . _____

Allekirjoitus: